

Research Paper

Preparation of an Educational Package Based on Wise Psychological Interventions to Prevent Aggressiveness of Delinquent Teenagers

Dr. Mahboobeh FouladChang^{1*}, Kamran Hekmat², Dr. Bahram Jowkar³, Dr. Farhad Khormaei⁴

1. Associate Professor of Educational Psychology, Shiraz University. Iran

2. PhD student in Educational Psychology, Shiraz, University. Iran

3. Professor of Educational Psychology, Shiraz, University. Iran

4. Associate Professor of Educational Psychology, Shiraz University. Iran

Received:

Revised:

Accepted:

Use your device to scan and read the article online

DOI:

Keywords:

Wise Psychological Intervention aggression, juvenile delinquents, thematic analysis.

Abstract

Background and purpose: Preventing aggression is important, especially among delinquent adolescents. Accordingly, the aim of the present study was to develop an educational package based on wise psychological interventions to prevent aggression among delinquent

Methods: The present research method was qualitative, using the Atride Stirling technique and a deductive (theory-based) approach. For this purpose, based on relevant research sources in the field of wise interventions, using a purposeful method and using the theoretical saturation criterion, 19 articles published in reputable journals in and outside the country between 2004 and 2022 were reviewed and themes related to this field were extracted. Nvivo software was used to analyze the themes. In the work process, 29 basic themes, 8 organizing themes, and 3 overarching themes were identified. Subsequently, according to the conceptual framework obtained, an educational intervention protocol was developed for 6 sessions. The content validity of this educational package was evaluated using the Holst method and the Kendall's coefficient of concordance, which was 0.7, which indicates an acceptable situation.

Findings: The findings of the research showed that the educational protocol based on wise psychological interventions was effective in reducing the aggression of teenagers.

Conclusion: The components of personal values and helping a person on the path of his integration can help him to express his feelings, appreciate others and at the same time maintain his values, improve his psychological capabilities. In these interventions, the need of teenagers for internal cohesion is emphasized, the negative effects of threatening the individual's sense of integrity through past negative experiences and its consequences are discussed. However, this educational package can be effective by strengthening his inner cohesion and improving his health.

Citation:

*Corresponding author: Mahboobeh FouladChang

Address: Dept Educational Psychology, Shiraz University. Iran

Tell: +917***2926

Email: foolad@shirazu.ac.ir

Extended Abstract

Introduction

Aggression is a complex behavioral phenomenon that can manifest in countless ways and be directed toward oneself or others (for example, suicide or self-harm). In addition, aggression can be seen as instrumental and aggressive or reactive (rumor spreading or psychological insult), in this case, although aggression is formed passively, its destructive effect should not be ignored. Considering the multifaceted nature of aggressive behavior and the wide definitions that are currently used in various researches, researchers should pay attention to how this phenomenon can be operationally defined in each research field (1). In this research, aggression is a behavior that a person does intentionally with the intention of causing personal, psychological or physical harm to himself and others. In this harmful path, emotional discharge takes place in a defective way (2).

Aggression has been expressed in different psychological approaches with different analyses, including the psychoanalytical approach that considers aggression as originating from the death instinct (3). Bandura's social learning theory, which describes aggression as a learned social behavior (4), or the information processing perspective, which makes emotion regulation training the main focus of aggression reduction programs (5). Based on the information obtained, there is a significant gender difference in the correlations between adolescent depression symptoms and aggressive behaviors (verbal, physical, psychological) in the occurrence of physical aggression in boys, and accepting this makes it necessary to pay more attention to aggressive behaviors in boys (6).

However, a new approach called wise psychological interventions (WIs) has been proposed, which is designed to control emotions, including aggressive behaviors, especially in adolescents. In these interventions, mental interpretation is very important (11). The meaning of mental interpretation and its meaning and concept

is how people infer the meaning or interpretation of themselves or other people in social situations (13). These interventions are designed with the assumption of a high probability of acceptance by teenagers and young people, which with conceptualization in this field, a comprehensive basis have provided for wise psychological interventions (12).

The goal of wise psychological interventions is to create significant changes in the relatively stable characteristics of people through interventions that are based on strategies in the field of attitude change. The key principle of these interventions is to pay attention to the effects that a person's inference of his personal characteristics and social situations have on his behavior. This type of intervention helps teenagers to achieve positive results independently. This intervention allows the individual to maintain the independence of the new belief (13). Fixed mindset is not accepted in this intervention and it is designed based on the idea that our traits and characteristics are malleable and not fixed (30). The goal of mindset interventions is to help It is up to people to interpret themselves and the circumstances in which they are. attribution theory is one of the fundamental theories in this type of intervention (14).

Growth mindset interventions teach the idea that our traits and characteristics are malleable and not fixed. The goal of growth mindset interventions (need for understanding) is to help people interpret themselves and their circumstances in adaptive ways, and in doing so, it takes help from our need to understand things in the best possible way (13). Attribution Theory is one of the fundamental theories in this type of intervention (14).

By providing these interventions to maintain the individual's integrity, the expression of his feelings has helped him to maintain and even improve his values while appreciating the support of others. They believe that if a person's sense of integrity is threatened by his experiences, a range of different personal and social problems will be created (15).

In general, it can be said that the focus of the intervention of the growth mentality and self-affirmation and the interventions derived from it and the effect of these interventions will be effective in controlling the aggression of adolescents (16).

In the current research, an effort was made to use the latest sources in this regard and to design a protocol based on two concepts of self-affirmation (focusing on personal values) and strengthening the growth mindset (32). The necessity of developing such a protocol can be expressed based on its applications to reduce externalized and internalized harmful behaviors and considering that aggressive behaviors affect all three dimensions of cognition, emotions, and arousal. The necessity of conducting effective psychological interventions with the support of research that considers all three mentioned dimensions is obvious. Such interventions may help the delinquent teenager to strive for his positive personal values and to control behaviors in order to achieve those values by changing his mentality and emphasizing his integrity. Also, considering the many studies conducted, some of which mentioned the importance of interventions in relation to the prevention of adolescent aggression, which can lead to many psychological and physical injuries, the present study aims to develop an educational protocol based on wise psychological interventions for There was a reduction in aggression among them. As a result, the main problem of the research was that:

What is the conceptual framework of the educational protocol based on wise psychological interventions to reduce the aggression of juvenile delinquents? And is the educational package designed on this basis valid?

Materials and Methods

The current research is a qualitative method that uses thematic analysis based on a comparative approach (based on theory). Thematic analysis is a method used to analyze textual data and transform scattered and distinct data into rich and balanced data. It is a method for awareness, analysis and reporting of existing models in qualitative

data, which is used both to present the reality and to justify it. In this research, Stirling's method (17) has been used. The themes network systematizes the basic themes (codes and basic themes of the text), the organizing themes (themes obtained by combining and summarizing the basic themes) and the overarching themes (superior themes including structures dominating the text as a whole) based on a specific pattern. Then, these themes are depicted in the form of a website network, and the key themes of each of these three levels are evident along with the relationships between them. In order to analyze the themes of wise psychological interventions and draw the network of themes, all available written and electronic sources related to wise psychological interventions have been used. For this purpose, 19 articles between the years 2004 and 2024 were selected and analyzed through thematic analysis using the purposeful sampling method and the theoretical saturation criterion. In order to search and find articles, foreign databases and search engines such as Google Secular and Science Direct and internal databases such as the scientific information database of Jihad University, Nurmagz, Maghiran and comprehensive portal of humanities were used. In order to prepare an educational package based on wise psychological interventions, the scientific literature and research conducted on the theories of growth mindset and self-affirmation, two main types of wise psychological interventions, were investigated. In addition to the sources mentioned in the introduction, other available sources such as the studies of Calote et al (18), Schleider et al (19), Claro et al. These interventions and their effectiveness were discussed and mainly included the emphasis and focus of the growth mindset and self-affirmation intervention, the description of the interventions derived from it and the effect of these interventions on the control of adolescent aggression. The review and exploration of texts and documents related to wise psychological interventions was carried out step by step and progressed to the point of saturation in order to find out the

meanings and messages related to wise psychological interventions, after identifying and extracting the texts. Printed and electronic from reliable sources, researchers used the tool of extracting scientific texts, after identifying relevant scientific texts, analyzing and collecting sentences Related to the research question, the extracted sentences were placed in the table that was prepared in advance.

In order to analyze the data, using Envivo software, the thematic coding procedure has been used.

According to the main problem of the research, which is about the conceptual framework of the educational protocol based on wise psychological interventions to reduce the aggression of delinquent teenagers, the findings identified 8 organizing themes, the organizing themes and the basic themes of each of them were shown in the above table. . As can be seen in the table, in general, the organizing themes of the framework of the mental and personal components of the intelligent psychology of delinquent teenagers include: growth mindset, constructive documents, resources and facilities, self-integration, expression of feelings, gratitude, social solidarity, social support. Considering the main problem of the research as well as the results that showed 8 organizing themes, each theme has been discussed separately.

Growth mindset: It means believing that new capabilities and skills can be achieved through effort and practice. In fact, growth mindset is a key concept in personal development and moving towards success. People who have a growth mindset are those who seek to learn, develop and continuously improve their abilities and skills (12).

Constructive attributions: Constructive attributions explain how a person attempts to identify the causes of the occurrence of overt individual behaviors based on realistic internal or external factors for themselves or others. Documentation is the process through which we seek to gain information about understanding the why of behavior. In simpler words, constructive documents refer to the effort of humans to understand the reason for their own behavior as well as the behavior of others in a logical way (22).

Resources and facilities: Resources and facilities mean a person's access to facilities and conditions that can help him in knowing his strengths and weaknesses, as well as trying to fix weaknesses and strengthen strengths (15).

Self-integrity: Self-integrity is the process of remembering and sharing memories with others, resolving past conflicts, and accepting failures and losses. People have this motivation to have an image of themselves as good people and able to control the important outcomes of their lives. Even when people try to understand the world sensibly, they look for certain meanings that may sometimes be threatened by those meanings (24).

Expressing feelings: It is being aware of one's emotions and having transparency of emotions and trying to express emotions in a consistent manner and praising incompatible emotions in an effective and consistent manner (25).

Appreciation: Appreciation is considered as one of the characteristics of a positive writer in psychology, and it is a person's attention to the assets and blessings that exist in his life, as well as the feeling of gratitude for the existence of these resources and assets(15).

Social solidarity: Social solidarity is defined as a widespread worldview among people, with civil, democratic and redistributive dimensions, according to which people tolerate views and actions they do not like, accept democratic decisions, even if these decisions are contrary to the beliefs. or their opinions. Social solidarity refers to mutual dependence between people in a society (26).

Social support: Social support in the context of social interactions is one of the basic aspects of social relations. Due to the importance of their centrality, the standard approach to systematize social interactions includes six components of support, participation, communication, activities, context, and evaluation, which means that a person considers himself a part of the communication network (27).

Findings

The results of the researches (Walton and Crum, 2020, Aronson, 2019, Kalote et al. 2021) have been consistent. Such interventions, by changing their mentality and emphasizing their integrity, help the delinquent teenager to strive for his positive personal values and to control his behaviors in order to achieve those values. According to what was said, considering the increasing aggression in the society and especially among delinquent teenagers (Polanzik et al. 2015), this study also confirms the results of the aforementioned research. Other consistent studies state that training based on psychological empowerment of teenagers will be effective in their mental health. Emphasizing the components of personal values helps a person to behave more adaptively (Schleider et al. 2020, Yeager & Devok, 2012). In order to maintain one's integrity and help a person to express his feelings and appreciation, to maintain his values and even improve them as much as possible. On the other hand, self-affirmation interventions emphasize our need for internal coherence and state that if a person's sense of integrity is threatened by his experiences, a range of different personal and social problems will be created, which is consistent with the results of researches (Sherman and Cohen, 2006, Arneson, 2010) was obtained, so the present protocol can help him in reducing psychological and social problems by strengthening the internal and psychological coherence of the person. It's worth it. Also, the self-affirmation theory proposes the idea that sometimes some environmental tensions intentionally or unintentionally threaten a person's integrity, and people may use defense mechanisms to protect their integrity, which can hinder growth. In self-affirming interventions, brief situational opportunities are provided for the individual to demonstrate his or her loyalty to the value he or she holds. Therefore, strengthening the growth mindset in the present protocol can help in psychological cohesion and obtaining social support and ultimately the development of mental ability in people. In addition, strengthening the individual's mentality by relying on the

growth mentality causes his efforts in the direction of movement against stagnation, and adaptive documents help the individual to emphasize his inner resources and use the maximum resources and facilities to strengthen the wise mentality. Finally, the need to belong helps the individual to provide reliable support for himself in times of crisis by maintaining internal solidarity and social support.

Discussion

The present research has obtained three overarching themes that have a clear role in rational psychological interventions and by extracting 8 organizing themes that can be well used in relation to managing and reducing the problems of delinquent teenagers with the rational psychology method, and also a protocol should be developed in the form of Based on the practical theoretical foundations and the opinion of the experts, the six sessions can be said that in addition to contributing to the richness of wise psychological interventions, it is a scientific package. and accurate for the prevention of psychological problems of delinquent teenagers with wise psychological intervention. Considering the applicability and integrity of the organizing themes resulting from the current research, in the field of wise psychological interventions, the protocol obtained from the current research has a suitable capacity to carry out effective interventions for groups exposed to psychosocial injuries, considering that this intervention is short-term and It has a simple content and can be used in the educational program of correctional centers in the country, and during the short-term presence of the youths in the said place, this intervention will be used for Prevention of subsequent aggressions and reduction of delinquency among them benefited.

Conclusion

The present protocol can help the individual reduce psychological and social problems by strengthening his/her internal and psychological cohesion. Also, the self-affirmation theory proposes the idea that

sometimes some environmental tensions, intentionally or unintentionally, threaten the integrity of the individual, and individuals may use defense mechanisms to protect their integrity, which can hinder growth. In self-affirming interventions, short situational opportunities are provided for the individual to show his/her loyalty to his/her value. Therefore, strengthening the growth mindset in the present protocol can help psychological cohesion and gain social support, and ultimately, this issue can be understood. It can help develop mental ability in individuals. In addition, strengthening the individual's mindset by relying on the growth mindset causes him/her to strive towards moving against stagnation, and adaptive attributions help the individual emphasize his/her internal resources and use maximum resources and facilities to strengthen the wise mindset. Ultimately, the need to belong helps an individual maintain internal cohesion and social support, providing them with reliable support in times of crisis.

Ethical Considerations compliance with ethical guidelines

The training package prepared according to the request of the head of counseling unit of Shiraz Children and Juvenile Court, was trained for the help seekers of Fars Correctional Center, and while keeping their list confidential, it was emphasized that they do not wish to continue participating in the training course, if they wish. to announce their withdrawal from receiving the trainings, and also received the code of ethics from the Bioethics Committee of Shiraz University.

Code of ethics number:

IR.US.PSYEDU.REC.1402.031

Funding

No funding.

Authors' contributions

The responsible author was my thesis supervisor and other thesis advisors.

Conflicts of interest

The authors declared no conflict of interest.

مقاله پژوهشی

تدوین بسته آموزشی مداخلات روان‌شناختی خردمندانانه برای پیشگیری از پرخاشگری نوجوانان بزهکار

محبوبه فولاد چنگ^{۱*}، کامران حکمت^۲، بهرام جوکار^۳ و فرهاد خرمایی^۴

۱. دانشیار بخش روانشناسی تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران.
۲. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه شیراز، شیراز، ایران.
۳. استاد تمام بخش روان‌شناسی تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران.
۴. دانشیار بخش روان‌شناسی تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران.

چکیده

زمینه و هدف: پیشگیری از پرخاشگری، خصوصاً در بین نوجوانان بزهکار اهمیت دارد براین اساس، هدف از پژوهش حاضر تدوین بسته آموزشی مبتنی بر مداخلات روان‌شناختی خردمندانانه برای پیشگیری از پرخاشگری نوجوانان بزهکار بوده است.

روش: روش پژوهش حاضر از نوع کیفی تحلیل مضمون و تکنیک آتراید استرلینگ و بر مبنای رویکرد قیاسی (مبتنی بر نظریه) بود. بدین منظور بر اساس منابع پژوهشی مرتبط در حوزه مداخلات خردمندانانه، با استفاده از روش هدفمند و استفاده از معیار اشباع نظری، ۱۹ مقاله چاپ‌شده در بازه زمانی سالهای ۲۰۰۴ تا ۲۰۲۲ در مجلات معتبر داخل و خارج کشور، مورد بررسی قرار گرفت و مضامین مرتبط با این حوزه استخراج شد. برای تحلیل مضامین از نرم‌افزار Nvivo استفاده شد در فرایند کار ۲۹ مضمون پایه، ۸ مضمون سازمان دهنده و ۳ مضمون فراگیر شناسایی شدند. در ادامه بر طبق چارچوب مفهومی به‌دست‌آمده، پروتکل مداخله آموزشی برای ۶ جلسه تدوین شد. روایی محتوایی این بسته آموزشی از روش هولستی ضریب هم‌هنگی کندانال استفاده شد که این ضریب ۰/۷ بوده است که وضعیت قابل قبولی را می‌رساند.

یافته‌ها: یافته‌های پژوهش نشان داد که پروتکل آموزشی مبتنی بر مداخلات روان‌شناختی خردمندانانه در کاهش پرخاشگری نوجوانان مؤثر بوده است.

نتیجه‌گیری: مؤلفه‌های ارزش‌های شخصی و کمک به فرد در مسیر یکپارچگی خود می‌تواند به او کمک کند تا ضمن بیان احساس، قدرشناسی از دیگران و درعین حال حفظ ارزش‌های خود، توانمندی‌های روانی خود را ارتقا دهد. در این مداخلات بر نیاز نوجوانان به انسجام درونی تأکید شده، به آثار منفی تهدید احساس یکپارچگی فرد به‌وسیله تجارب منفی گذشته و تبعات ناشی از آن پرداخته شده است. با این وجود این بسته آموزشی می‌تواند با تقویت انسجام درونی و ارتقای سلامتی او مؤثر واقع گردد.

تاریخ دریافت:

تاریخ داوری:

تاریخ پذیرش:

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به‌صورت آنلاین استفاده کنید

DOI:

10.30495/wej.2021.20612.2126

واژه‌های کلیدی:

مداخلات روان‌شناختی خردمندانانه، پرخاشگری، نوجوانان بزهکار، تحلیل مضمون.

مقدمه

پرخاشگری پدیده رفتاری پیچیده‌ای است که می‌تواند به روش‌های بی‌شماری بروز کرده به سمت خود و یا افراد دیگر هدایت شود (به‌عنوان مثال، خودکشی یا خودآزاری). علاوه بر این، پرخاشگری می‌تواند به شکل ابزاری و تهاجمی یا واکنشی (شایعه‌پراکنی یا توهین روانی) مشاهده شود، در این حالت گرچه پرخاشگری به‌صورت منفعلانه شکل می‌گیرد اما تأثیر مخرب آن را نبایستی نادیده انگاشت. با توجه به ماهیت چندوجهی رفتار پرخاشگرانه و تعاریف گسترده‌ای که در حال حاضر در تحقیقات مختلف به کار می‌رود، محققین بایستی به این نکته توجه داشته باشند که چگونه این پدیده در هر زمینه تحقیقی، تعریف عملیاتی شود (۱). در این پژوهش منظور از پرخاشگری رفتاری است که فرد عمدتاً و به‌قصد آسیب رساندن شخصی، روان‌شناختی یا جسمانی به خود و دیگران انجام می‌دهد. در این مسیر پرآسیب تخلیه هیجانی به شکل معیوب صورت می‌گیرد (۲).

پرخاشگری در رویکردهای مختلف روان‌شناختی با تحلیل‌های متفاوتی بیان شده است، از جمله رویکرد روان‌کاوی پرخاشگری را منبعث از غریزه مرگ می‌داند (۳). نظریه یادگیری اجتماعی بندورا که پرخاشگری را رفتاری اجتماعی آموخته‌شده توصیف می‌کند (۴) و یا دیدگاه پردازش اطلاعات که آموزش‌های تنظیم هیجان را کانون اصلی برنامه‌های کاهش پرخاشگری قرار داده است (۵). بر اساس اطلاعات صورت گرفته، روابط متقابل بین علائم افسردگی نوجوانان و انواع رفتارهای پرخاشگرانه (کلامی، جسمی، روانی) در بروز رفتار پرخاشگری بدنی پسران تفاوت جنسیتی معنی‌دار مشاهده شده است که قبول این امر اهمیت توجه بیشتر به رفتارهای پرخاشگرانه در پسران را لازم می‌داند (۶).

با حرکت جوامع به سمت مدرن شدن، پرخاشگری و خشونت در بین جوانان و نوجوانان خصوصاً پسران افزایش قابل‌توجهی یافته است. این مراحل زندگی مهم‌ترین مراحل رشدی شخصیت می‌باشد اما نسل نوجوان و جوان دوران طلایی خود را در فعالیت‌های تهاجمی، خشونت‌آمیز تلف می‌کنند. علاوه بر این، پرخاشگری و عصبانیت که از اقتضائات این دوره رشدی است نادیده گرفته شده، هرگز به آن توجه کافی نمی‌شود. کنار آمدن با تغییرات جسمی و روانی که در این گروه سنی اتفاق می‌افتد، آسان نیست این تغییرات ممکن است اختلال در روابط با والدین، معلمان، سالمندان و همسالان و یا عقب‌ماندگی تحصیلی را به همراه داشته باشد. در این خصوص کنجکاوی برای کشف اعمال جنسی و سوءمصرف مواد محرک می‌تواند به‌عنوان محرک اصلی قلمداد شود. برای پیشگیری از آسیب‌های مترتب بر این سن پیشنهاد آموزش تنظیم رفتار راهکاری مفیدی خواهد بود (۷).

مطالعه مدل‌های منحنی رشد چند سطحی، نشان داد که پرخاشگری فیزیکی و اجتماعی از سنین ۱۱ تا ۱۸ سالگی مسیره‌های منحنی را دنبال می‌کند. پرخاشگری فیزیکی در حدود ۱۵ سالگی به اوج خود می‌رسد و پرخاشگری اجتماعی در حدود ۱۴ سالگی به اوج

خود رسید. پسران به‌طور مداوم پرخاشگری فیزیکی بیشتری نسبت به دختران مرتکب شدند و لذا مداخلات آموزشی در سنین رشدی مذکور با ویژگی‌های هیجانی خاص خود حایز اهمیت است (۸).

نوجوانی یک دوره حیاتی رشدی است که در آن تغییرات اجتماعی، عاطفی، فیزیکی و بدنی می‌تواند ادراک منفی از خود را ایجاد کند در این دوره رفتار نوجوانان به‌شدت توسط احساسات تعیین می‌شود. پرخاشگری در پسران نوجوان یک عامل خطر برای ایجاد مشکلات درونی مانند اضطراب و افسردگی است، علاوه بر این، نگرانی فزاینده‌ای در مورد بروز هم‌زمان مشکلات رفتاری، عاطفی و شناختی در این دوره سنی وجود دارد و لذا مداخلاتی که در کنترل هیجانات نوجوان مؤثر باشد لازم به نظر می‌رسد (۹).

در مطالعه که در خاورمیانه انجام شد، شانزده پایگاه داده برای کارآزموده‌های تصادفی سازی و کنترل‌شده مداخلاتی را برای کاهش پرخاشگری در میان نوجوانان ارزیابی می‌کردند مورد جستجو قرار گرفتند، پس از غربالگری ۹۷۹۵ پرونده، ۹۵ مطالعه وارد شده و در یک متاآنالیز چند سطحی، نوجوانان با سطوح بالاتر خطر را هدف گرفته شدند. در مجموع یافته‌ها نشان داد که مداخلات روانی اجتماعی خصوصاً آموزش‌های تنظیم رفتار در کاهش پرخاشگری نوجوانان مؤثر می‌باشد. (۱۰)

با این‌وجود رویکرد جدیدی با عنوان مداخلات روان‌شناختی خردمندانه (WIs) مطرح شده‌اند که به برای کنترل هیجانات از جمله رفتارهای پرخاشگرانه خصوصاً در سنین نوجوانی طراحی شده است. در این مداخلات تفسیر ذهنی از اهمیت زیادی برخوردار است (۱۱). منظور از تفسیر ذهنی و معنی و مفهوم آن چگونگی استنباط معنی یا تفسیر افراد از خود و یا افراد دیگر در موقعیت‌های اجتماعی است (۱۲) این مداخلات با فرض احتمال پذیرش بالای توسط نوجوانان و جوانان طراحی شده است که با مفهوم پردازش در این زمینه، مبنای جامع برای مداخلات روان‌شناسی خردمندانه فراهم کرده‌اند (۱۳).

هدف از مداخلات روان‌شناختی خردمندانه ایجاد تغییرات قابل توجه در ویژگی‌های نسبتاً پایدار افراد از طریق مداخلاتی است که مبتنی بر راهبردهای در حوزه تغییر نگرش به‌دست آمده‌اند. اصل کلیدی این مداخلات، توجه به تأثیراتی است که استنباط فرد از ویژگی‌های شخصی خود و موقعیت‌های اجتماعی بر رفتارش دارد. این نوع مداخله نوجوانان کمک می‌کند تا به‌طور مستقل به نتایج مثبتی نسبت به خود دست یابند. این مداخله به فرد اجازه می‌دهد که حفظ استقلال باور جدید را بپذیرند (۱۲) ذهنیت ثابت در این مداخله پذیرفته شده نیست و بر اساس این ایده طراحی شده است که صفات و ویژگی‌های ما شکل‌پذیر بوده و ثابت نیستند (۱۳) هدف از مداخلات ذهنیت رشد کمک به افراد برای تفسیر درست خود و شرایطی است که در آن قرار دارد. نظریه اسناد از نظریات بنیادی در این نوع مداخله می‌باشد (۱۴).

مداخلات ذهنیت رشد این ایده را می‌آموزد که صفات و ویژگی‌های ما شکل‌پذیر بوده و ثابت نیستند هدف از مداخلات ذهنیت رشد

تجزیه و گزارش مدل‌های موجود در داده‌های کیفی است که هم برای عرضه واقعیت و هم برای توجیه آن به کار می‌رود. در این پژوهش از روش آتراید استرلینگ (۱۷) بهره برده شده است. شبکه مضامین بر پایه الگوی مشخص مضامین پایه (کدها و مضمون‌های اساسی متن)، مضامین سازمان دهنده (مضامین حاصل شده از تلفیق و ایجاز مضامین پایه) و مضامین فراگیر (مضامین عالی شامل ساختارهای مسلط بر متن به‌مناب کل) را نظام‌مندی کند. سپس این مضامین به‌صورت شبکه تارنما به تصویر درآمده و مضامین کلیدی هر یک از این سه سطح همراه با روابط میان آن‌ها مشهود می‌شود. جهت تحلیل مضامین مداخلات روان‌شناسی خردمندانه و ترسیم شبکه مضامین از کلیه منابع مکتوب و الکترونیک قابل دسترسی مرتبط با مداخلات روان‌شناسی خردمندانه بهره برده شده است. بدین منظور با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند و استفاده از معیار اشباع نظری ۱۹ مقاله بین سال‌های ۲۰۰۴ تا ۲۰۲۴ انتخاب و از طریق تحلیل مضمون مورد تحلیل قرار گرفت. جهت جست‌جو و یافتن مقالات از پایگاه‌های اطلاعاتی و موتورهای جستجوی خارجی مانند گوگل اسکولار و ساینس دایرکت و پایگاه‌های اطلاعاتی داخلی مانند پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی، نورمگز، مگیران و پرتال جامع علوم انسانی استفاده شده است. به‌منظور تهیه بسته آموزشی مبتنی بر مداخلات روان‌شناسی خردمندانه، به بررسی متون علمی و پژوهش‌های انجام‌گرفته پیرامون نظریه‌های ذهنیت رشد و خودتاییدی، دو نوع اصلی مداخلات روان‌شناختی خردمندانه اقدام شد. علاوه بر منابعی که در مقدمه اشاره شده بوده، سایر منابع موجود از جمله، مطالعات کالوته و همکاران (۱۸)، شلایدر و همکاران (۱۹)، کلارو و همکاران (۲۰)، کوهن و شرم (۲۱) نیز مورد استفاده قرار گرفته که در آن به شرح این مداخلات و اثربخشی آن‌ها پرداخته شده بود و عمدتاً شامل بیان تأکیدات و تمرکز مداخله ذهنیت رشد و خودتاییدی، شرح مداخلات منبعث از آن و تأثیر این مداخلات بر کنترل پرخاشگری نوجوانان بود. بررسی و کنکاش متون و اسناد مرتبط با مداخلات روان‌شناسی خردمندانه به‌صورت گام‌به‌گام و به‌تدریج صورت گرفت و تا سرحد اشباع پیش رفت. به‌منظور پی بردن به معانی و پیام‌های نهفته در متون و مقالات مرتبط با مداخلات روان‌شناسی خردمندانه، پس از شناسایی و استخراج متون چاپی و الکترونیک از منابع معتبر، پژوهشگران از ابزار فیش‌برداری از متون علمی بهره گرفتند. پس از شناسایی متون علمی مرتبط، تجزیه و جمع‌آوری جملات مرتبط با سؤال تحقیق انجام شد، جملات استحصال شده در جدولی که از قبل تهیه شده بود جاگذاری شدند.

جهت تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم افزار انویوو^۲ از رویه کدگذاری موضوعی بهره برده شده است.

با توجه به مسئله اصلی پژوهش که پیرامون چارچوب مفهومی پروتکل آموزشی مبتنی بر مداخلات روان‌شناسی خردمندانه برای کاهش پرخاشگری نوجوانان بزهکار بوده است، یافته‌ها ۸ مضمون سازمان دهنده را مورد شناسایی قرارداد که مضمون‌های سازمان دهنده و مضامین پایه هر کدام از آن‌ها در جدول فوق نشان داده شد. همان‌طور که در جدول مشاهده می‌شود، به‌طور کلی مضامین سازمان دهنده

(نیاز به درک) کمک به افراد برای تفسیر خود و شرایطشان به روش‌های انطباقی است و در این کار از نیاز ما به درک موضوعات به بهترین شکل ممکن کمک می‌گیرد (۱۳). نظریه اسناد از نظریات بنیادی در این نوع مداخله می‌باشد (۲۲).

با ارایه این مداخلات به حفظ یکپارچگی فرد، بیان احساسات او کمک کرده ضمن قدرشناسی از حمایت‌های دیگران، ارزش‌های خود را حفظ و حتی‌الامکان ارتقا دهد از سوی دیگر، مداخلات خودتاییدی بر نیاز به انسجام درونی فرد تأکید داشته و اظهار می‌دارند که اگر احساس یکپارچگی خود فرد توسط تجارب او مورد تهدید واقع شود طیفی از مشکلات مختلف شخصی و اجتماعی ایجاد می‌شود. در مجموع می‌توان گفت که تمرکز مداخله ذهنیت رشد و خودتاییدی و مداخلات منبعث از آن و تأثیر این مداخلات بر کنترل پرخاشگری نوجوانان موثر خواهد بود (۱۸).

در پژوهش حاضر تلاش بر آن بوده تا از جدیدترین منابع در این خصوص استفاده شود و باهدف تدوین پروتکل مبتنی بر دو مفهوم خودتاییدی (با تمرکز بر ارزش‌های شخصی) و تقویت ذهنیت رشد طراحی گردد (۱۵). ضرورت تدوین چنین پروتکلی را می‌توان بر اساس کاربردهای آن برای کاهش رفتارهای آسیب‌زای برون‌ریزی شده و درون‌ریزی شده بیان کرد و با توجه به این که رفتارهای پرخاشگرانه هر سه بعد شناخت، عواطف و برانگیختگی را تحت تأثیر خود قرار می‌دهند (۱۶). ضرورت انجام مداخلات مؤثر روان‌شناختی با پشتوانه تحقیقاتی که هر سه بعد مذکور را موردنظر قرار دهد آشکار است. چنین مداخلاتی ممکن است با تغییر ذهنیت و تأکید بر یکپارچگی خود به نوجوان بزهکار کمک کند تا در جهت ارزش‌های مثبت شخصی خود و کنترل رفتارها در جهت دستیابی به آن ارزش‌ها تلاش نماید. همچنین با توجه به مطالعات فراوان انجام‌شده که به تعدادی از آنان اشاره شد اهمیت مداخلاتی در رابطه با پیشگیری از پرخاشگری نوجوانان که می‌تواند آسیب‌های روانی و جسمی فراوان را در پی داشته باشد، پژوهش حاضر درصدد تدوین پروتکل آموزشی مبتنی بر مداخلات روان‌شناسی خردمندانه جهت کاهش پرخاشگری در بین آن‌ها بود. در نتیجه، مسئله اصلی پژوهش این بود که:

چارچوب مفهومی پروتکل آموزشی مبتنی بر مداخلات روان‌شناسی خردمندانه برای کاهش پرخاشگری نوجوانان بزهکار کدام است؟ و آیا بسته آموزشی طراحی‌شده بر این اساس دارای روایی است.

مواد و روش‌ها

با تأکید بر این که تا زمان انجام پژوهش مقاله خاصی به زبان فارسی پیرامون مداخلات روان‌شناختی خردمندانه یافت چاپ نشده بود، به توضیحات مرتبط با این بخش پرداخته می‌شود. پژوهش حاضر به شیوه کیفی است که با استفاده از روش تحلیل مضمون بر مبنای رویکرد قیاسی (مبتنی بر نظریه) است. تحلیل مضمون روشی فرایندی است که برای تجزیه داده‌های متنی به کار بسته می‌شود و داده‌های پراکنده و متمایز را به داده‌های غنی و موزون تبدیل می‌کند. روشی برای آگاهی،

^۱. NVivo

افراد خوب و قادر به کنترل نتایج مهم زندگی خود داشته باشند. حتی زمانی که افراد تلاش می‌کنند تا دنیا را معقولانه درک کنند به دنبال معانی خاصی هستند که گاهی ممکن است توسط آن معانی تهدید شوند (۲۳).

بیان احساس: عبارت است از آگاه بودن نسبت به هیجانات خویش و شفافیت داشتن هیجانات و تلاش برای ابراز سازگارانه هیجانات و والایش هیجانات ناسازگار به صورت اثربخش و سازگارانه (۲۴).

قدرشناسی: قدرشناسی به عنوانی یکی از ویژگی‌های منشی مثبت در روان‌شناسی به حساب می‌آید و عبارت است از توجه فرد به داشته‌ها و نعمتهایی که در زندگی وی وجود دارد و نیز حس تشکر و امتنان به خاطر وجود این منابع و داشته‌ها (۲۵).

همبستگی اجتماعی: همبستگی اجتماعی را به‌عنوان یک جهان‌بینی گسترده در میان مردم، با ابعاد مدنی، دموکراتیک و باز توزیعی تعریف می‌کنند که به‌موجب آن افراد دیدگاه‌ها و اعمالی را که دوست ندارند تحمل می‌کنند، تصمیمات دموکراتیک را می‌پذیرند، حتی اگر این تصمیمات مغایر با عقاید یا عقاید آن‌ها باشد. همبستگی اجتماعی بر وابستگی متقابل بین افراد در یک جامعه اشاره دارد (۲۶).

حمایت اجتماعی: حمایت‌های اجتماعی در چارچوب تعاملات اجتماعی از جنبه‌های اساسی روابط اجتماعی هستند. با توجه به اهمیت مرکزیت آن‌ها، رویکرد استاندارد برای نظام‌مند کردن تعاملات اجتماعی، شامل شش جزء حمایت‌گری، مشارکت‌جویی، ارتباط، فعالیت‌ها، زمینه و ارزیابی می‌گردد که با این وصف فرد، خود را جزئی از شبکه ارتباطی می‌داند (۲۷).

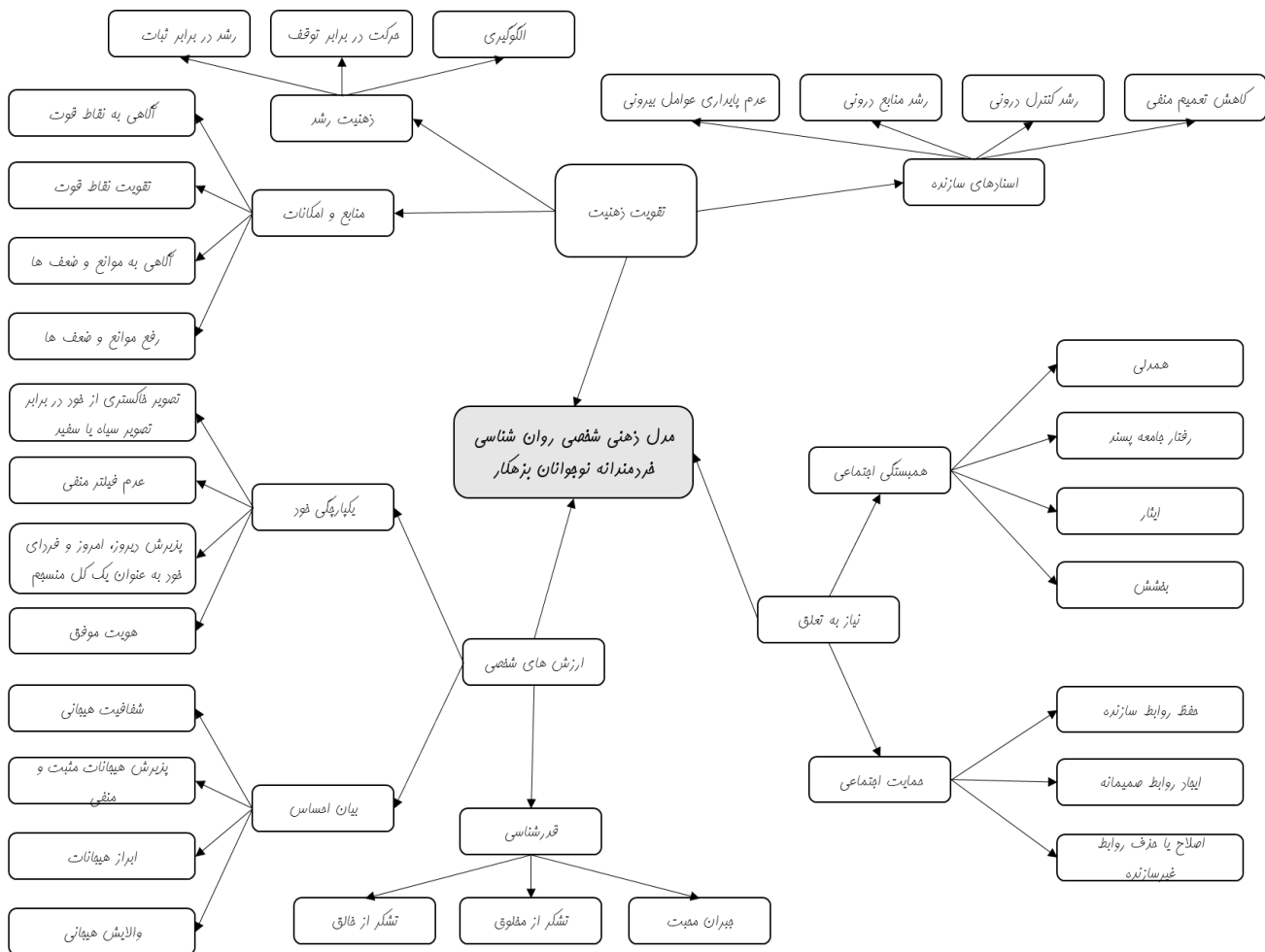
چارچوب مؤلفه‌های ذهنی و شخصی روان‌شناسی خردمندانانه نوجوانان بزهکار شامل: ذهنیت رشد، اسنادهای سازنده، منابع و امکانات، یکپارچگی خود، بیان احساس، قدرشناسی، همبستگی اجتماعی، حمایت اجتماعی است. با توجه به مسئله اصلی پژوهش و همچنین نتایج که ۸ مضمون سازمان دهنده را نشان دادند، در ادامه هر مضمون به‌صورت مجزا موردبحث قرار گرفته است.

ذهنیت رشد به معنای اعتقاد به این است که می‌توان با تلاش و تمرین به توانمندی‌ها و مهارت‌های جدید دست پیدا کرد. درواقع ذهنیت رشد یک مفهوم کلیدی در راستای توسعه شخصی و حرکت به‌سوی موفقیت است. افرادی که ذهنیت رشد دارند، کسانی هستند که به دنبال یادگیری، توسعه و بهبود مستمر توانمندی‌ها و مهارت‌های خود هستند (۱۵).

اسنادهای سازنده: اسنادهای سازنده تبیین می‌کند که چگونه آدمی تلاش می‌ورزد تا علت‌های رخ دادن رفتارهای آشکار فردی را بر پایه عوامل درونی یا بیرونی واقع بینانه برای خود یا دیگران بازشناسد. اسناد فرایندی است که از طریق آن در پی کسب اطلاعات درباره فهم چرایی رفتار برمی‌آییم. به سخن ساده‌تر، اسناد سازنده به کوشش انسان‌ها در دریافتن چرایی رفتار خود و نیز رفتار دیگران به‌صورت منطقی اشاره دارد (۲۲).

منابع و امکانات: منظور از منابع و امکانات میزان دسترسی فرد به امکانات و شرایطی است که می‌تواند به او در آگاهی از نقاط قوت و ضعف خود و همچنین تلاش برای رفع نقاط ضعف و تقویت نقاط قوت کمک نماید (۲۵).

یکپارچگی خود: یکپارچگی خود فرایند به خاطر آوردن و شریک شدن خاطرات با دیگران، حل تعارضات گذشته و پذیرش شکست‌ها و فقدان‌ها است. مردم این انگیزه را دارا بوده تا تصویری از خود به‌عنوان

شکل ۱ مدل نهایی و شبکه مضامین ذهنی شخصی روان‌شناسی خردمندان نوجوانان بزهکار

در رشته روان‌شناسی تربیتی استفاده شد. ضریب همبستگی آزمون کندال^۴ نیز ۰/۸ بوده است که وضعیت قابل قبولی را نشان داده است. بودند. همچنین در این پژوهش از ضریب هولستی^۵ که در تحقیقات کیفی مورد استفاده قرار می‌گیرد، استفاده شد که ضریب ۰/۹۱ به دست آمد. بر این اساس نشان داده شد که نتایج تحقیق از قابلیت اعتماد بالایی برخوردار است. در نهایت، محتوای بسته آموزشی با استفاده از متون و محتواهای مربوطه تهیه شد.

با استفاده از مضامین فراگیر و مضامین سازمان دهنده و با کمک گرفتن از پروتکل‌های موجود در زمینه مداخلات روان‌شناختی نوجوانان بزهکار (۱۵) جلسات مداخله آموزشی در قالب ۶ جلسه سازمان‌دهی شد. ترتیب جلسات بر اساس نظر متخصصان، پایه‌ای بودن مطالب و الگوهای موجود بود. به علاوه، در این بسته آموزشی، مطالب کاربردی در کنار تکالیف خانگی، سناریوهای متنوع در قالب فیلم‌های خیلی کوتاه، انیمیشن وزندگی‌نامه‌های داستانی، منطبق سرفصل آموزش‌ها و بر اساس منابع دست‌اول، استفاده شده است که می‌تواند کمک خوبی

برای ارزیابی تحلیل مضمون در این پژوهش روش‌های زیر بکار گرفته شد: کدگذاری مستقل، که به‌عنوان راهی برای اطمینان درونی بکار برده می‌شود (۲۸) و فرایند رایجی برای ارزیابی و کنترل کیفیت تحلیل‌های مضمون می‌باشد. این روش مشابه محاسبه آماری قابلیت اطمینان درونی است که در تحلیل‌های کمی یا مشاهده ساختار یافته صورت می‌گیرد. هدف کدگذاری مستقل، کمک به پژوهشگر است تا به‌طور انتقادی درباره ساختار مضامین پیشنهادی خود تصمیماتی که درباره کدگذاری گرفته است فکر کند. برای تثبیت روایی محتوایی از شاخص روایی^۳ CVR از ظرفیت ۸ نفر از کارشناسان حوزه معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم دادگستری فارس تحصیل کرده در رشته‌های روان‌شناسی تربیتی، روان‌شناسی عمومی و روان‌شناسی بالینی باده سال سابقه مداخلات مرتبط در رشته تخصصی خود در سطح کارشناسی ارشد و دکتری، همچنین سرپرست بخش مددکاری دادسرای عمومی و انقلاب مرکز استان دارای مدرک کارشناسی ارشد

3. Content Validity Ratio
4. Kendall's coefficient of concordance
5. Holstie

تدوین بسته آموزشی مداخلات روان‌شناختی خردمندانه برای پیشگیری از پرخاشگری نوجوانان بزهکار

مشاوره با حداقل مدرک در مقطع کارشناسی ارشد و تجربه آموزشی
ارایه شود.

به تسهیل، تثبیت و درونی شدن محتوای آموزشی گردد که در ادامه به آن پرداخته شده است. جدول شماره ۱ حاوی شرح جلسات این مداخله کوتاه مدت می باشد لازم به تاکید است که این محتوا بایستی توسط افراد در رشته های مرتبط و آشنا به مفاهیم زیر بنایی روان شناسی و یا

جدول ۱ خلاصه محتوای آموزشی بسته ذهنی و شخصی روان‌شناسی خردمندانه نوجوانان پرخاشگر

جلسه	مداخله موردنظر	هدف موردنظر	توضیحات
جلسه اول	-ارائه شرایط تهدید احتمالی و فرضی خاص -آگاهی بیشتر از تجربه لحظه حال -مداخلات تمرکز حواس	-تشویق به این که تهدید را در چشم انداز قرار دهند. -بعد از اخذ بازخورد تائید احساسات و حالات هیجانی فرد در راستای درک هیجانات خود -مداخلات تمرکز حواس باهدف تقویت آگاهی بیشتر از تجربه لحظه حال را شامل می شود.	پیامی که ممکن است تهدید روانی را افزایش دهد، این احساس را ایجاد می کند که فرد به کمک نیاز دارد، تحقیقات نشان می دهد که وقتی مردم آگاه شوند که تائید برای کمک به آن ها طراحی شده است، تأثیر آن کاهش می یابد، این بدان معنا نیست که اگر از فواید آن آگاه باشند نمی توانند از تأیید به عنوان یک استراتژی مقابله ای شخصی استفاده کنند. البته تا زمانی که احساس کنند در تصمیم گیری برای استفاده از آن حق انتخاب داشته و از اثرات مفید آن آگاه باشند، همچنان سود می برند (۲۹).
جلسه دوم	-مداخلات مرتبط با هویت و ادراک خود	یک تغییر اولیه کوچک در افکار یا رفتار خود می تواند موجب قطع کردن حلقه های غلط افکاری و یا رفتاری گردد.	اولین رفتار مثبت پس از مداخله زنجیره ای از رویدادهایی را ایجاد که احتمالاً در بخش قابل توجهی از دوره زندگی تداوم می یابد. در این مداخله افراد تشویق به برداشتن یک گام اولیه کوچک به نمایندگی از یک هدف می شوند. یک اقدام اولیه باعث تغییرات عمیق در هویت و ادراک خود می شود که تغییرات حاصله را نیز به همراه دارد (۳۰)
جلسه سوم	- مداخله نگارش بیانی برای احساسات و افکار خود	-تشویق به نوشتن درباره رویدادهای آسیب زایی منجر به مشکل فعلی -تشویق به بیان عمیق ترین افکار و احساسات خود. -آموزش و تمرین بیان تجربه های هیجانی به نحوی که یکی از نتایج فرضی را داشته باشد -کاهش آزرده گی احساسات با بیان	نوشتن نامه سپاسگزاری به کسی که کاری برای او انجام داده است و یا به رسمیت شناختن و قدردانی از مردم برای چیزهای خوبی که در حال حاضر دارند، به آن ها کمک می کند تا زندگی خود را مثبت تر از قبل تصور کنند (۲۵).
جلسه چهارم	ارتقای ذهنیت رشد	نگارش داستان یا روزنامه در مورد افرادی که در اثر تلاش بر ضعف های خود غلبه کرده اند. بیان تجارب خود از دوستانی که باوجود ناتوانی به موفقیت رسیده اند.	افرادی که ذهنیت رشد دارند بیشتر از افراد دارای ذهنیت ثابت در جهت اصلاح راهبردها و یا افزایش مداومت و پشتکار گام برمی دارند (۳۱).
جلسه پنجم	-آموزش اسنادی -مقاومت در مقابل درماندگی و شکست در مقابل مشکلات	-تشویق اسناد سازنده و محل کنترل درونی برای مسئولیت پذیری و ارائه تکلیف در خصوص ارزش ها	با مراجعه به تجارب خود سعی نمایند افراد را ترغیب به اسناد سازنده و داشتن حس عاملیت نمایند (۲۲).
جلسه ششم	تکلیف ارزش ها	بررسی تکلیف داده شده در خصوص ارزش ها بیان و بحث از مهم ترین ارزش ها و اولویت های شخصی بیان تجاربی که در آن ها ارزش ها منبع مهمی از لذت و موفقیت بوده اند.	مشاهده تعارض بین ارزش ها و رفتار سائقی برای اصلاح رفتارها خواهد بود (۳۲).

بیان احساس: عبارت است از آگاه بودن نسبت به هیجانات خویش و شفافیت داشتن هیجانات و تلاش برای ابراز سازگاران هیجانات و الایش هیجانات ناسازگار به صورت اثربخش و سازگاران (۲۴).

قدرشناسی: قدرشناسی به عنوانی یکی از ویژگی‌های منشی مثبت در روان‌شناسی به حساب می‌آید و عبارت است از توجه فرد به داشته‌ها و نعمت‌هایی که در زندگی وی وجود دارد و نیز حس تشکر و امتنان به خاطر وجود این منابع و داشته‌ها (۲۵).

همبستگی اجتماعی: همبستگی اجتماعی را به‌عنوان یک جهان‌بینی گسترده در میان مردم، با ابعاد مدنی، دموکراتیک و باز توزیعی تعریف می‌کنند که به‌موجب آن افراد دیدگاه‌ها و اعمالی را که دوست ندارند تحمل می‌کنند، تصمیمات دموکراتیک را می‌پذیرند، حتی اگر این تصمیمات مغایر با عقاید یا عقاید آن‌ها باشد. همبستگی اجتماعی بر وابستگی متقابل بین افراد در یک جامعه اشاره دارد (۲۶).

حمایت اجتماعی: حمایت‌های اجتماعی در چارچوب تعاملات اجتماعی از جنبه‌های اساسی روابط اجتماعی هستند. با توجه به اهمیت مرکزیت آن‌ها، رویکرد استاندارد برای نظام‌مند کردن تعاملات اجتماعی، شامل شش جزء حمایت‌گری، مشارکت‌جویی، ارتباط، فعالیت‌ها، زمینه و ارزیابی می‌گردد که با این وصف فرد، خود را جزئی از شبکه ارتباطی می‌داند (۲۷).

همان‌گونه که بیان شد، هدف پژوهش حاضر تدوین بسته آموزشی مبتنی بر مداخلات روان‌شناختی خردمندانه برای پیشگیری از پرخاشگری نوجوانان بزهکار بود. یافته‌های به‌دست‌آمده از این پژوهش، پس از جداسازی و حذف مضامین متشابه و همسان، در قالب شبکه مضامین شامل ۳ مضمون فراگیر، ۸ مضمون سازمان دهنده و ۲۹ مضمون پایه است. جدول شماره ۲ نتایج حاصل از این مضامین شناسایی‌شده را نشان می‌دهد.

با توجه به مسئله اصلی پژوهش که پیرامون چارچوب مفهومی پروتکل آموزشی مبتنی بر مداخلات روان‌شناسی خردمندانه برای کاهش پرخاشگری نوجوانان بزهکار بوده است، یافته‌ها ۸ مضمون سازمان دهنده را مورد شناسایی قرارداد که مضمون‌های سازمان دهنده و مضامین پایه هر کدام از آن‌ها در جدول فوق نشان داده شد. همان‌طور که در جدول مشاهده می‌شود، به‌طورکلی مضامین سازمان دهنده چارچوب مؤلفه‌های ذهنی و شخصی روان‌شناسی خردمندانه نوجوانان بزهکار شامل: ذهنیت رشد، اسنادهای سازنده، منابع و امکانات، یکپارچگی خود، بیان احساس، قدرشناسی، همبستگی اجتماعی، حمایت اجتماعی است. با توجه به مسئله اصلی پژوهش و همچنین نتایج که ۸ مضمون سازمان دهنده را نشان دادند، در ادامه هر مضمون به‌صورت مجزا مورد بحث قرار گرفته است.

ذهنیت رشد به معنای اعتقاد به این است که می‌توان با تلاش و تمرین به توانمندی‌ها و مهارت‌های جدید دست پیدا کرد. در واقع ذهنیت رشد یک مفهوم کلیدی در راستای توسعه شخصی و حرکت به‌سوی موفقیت است. افرادی که ذهنیت رشد دارند، کسانی هستند که به دنبال یادگیری، توسعه و بهبود مستمر توانمندی‌ها و مهارت‌های خود هستند (۱۵).

اسنادهای سازنده: اسنادهای سازنده تبیین می‌کند که چگونه آدمی تلاش می‌ورزد تا علت‌های رخ دادن رفتارهای آشکار فردی را بر پایه عوامل درونی یا بیرونی واقع بینانه برای خود یا دیگران بازشناسد. اسناد فرایندی است که از طریق آن در پی کسب اطلاعات درباره فهم چرایی رفتار برمی‌آییم. به سخن ساده‌تر، اسناد سازنده به کوشش انسان‌ها در دریافتن چرایی رفتار خود و نیز رفتار دیگران به‌صورت منطقی اشاره دارد (۲۲).

منابع و امکانات: منظور از منابع و امکانات میزان دسترسی فرد به امکانات و شرایطی است که می‌تواند به او در آگاهی از نقاط قوت و ضعف خود و همچنین تلاش برای رفع نقاط ضعف و تقویت نقاط قوت کمک نماید.

یکپارچگی خود: یکپارچگی خود فرایند به خاطر آوردن و شریک شدن خاطرات با دیگران، حل تعارضات گذشته و پذیرش شکست‌ها و فقدان‌ها است. مردم این انگیزه را دارا بوده تا تصویری از خود به‌عنوان افراد خوب و قادر به کنترل نتایج مهم زندگی خود داشته باشند. حتی زمانی که افراد تلاش می‌کنند تا دنیا را معقولانه درک کنند به دنبال معانی خاصی هستند که گاهی ممکن است توسط آن معانی تهدید شوند (۲۳).

تدوین بسته آموزشی مداخلات روان‌شناختی خردمندانه برای پیشگیری از پرخاشگری نوجوانان بزهکار

جدول ۲. مضامین پایه و مضامین سازمان دهنده و مضامین فراگیر مدل ذهنی شخصی روان‌شناسی خردمندانه نوجوانان بزهکار

مضامین پایه	مضامین سازمان دهنده	مضامین فراگیر
۱. رشد در برابر ثبات	ذهنیت رشد	تقویت ذهنیت
۲. حرکت در برابر توقف		
۳. الگوگیری		
۴. عدم پایداری عوامل بیرونی	اسنادهای سازنده	
۵. رشد منابع درونی		
۶. رشد کنترل درونی		
۷. کاهش تعمیم منفی		
۸. آگاهی به نقاط قوت	منابع و امکانات	
۹. تقویت نقاط قوت		
۱۰. آگاهی به موانع و ضعف‌ها		
۱۱. رفع موانع و ضعف‌ها		
۱۲. تصویر خاکستری از خود در برابر تصویر سیاه یا سفید	یکپارچگی خود	ارزش‌های شخصی
۱۳. عدم فیلتر منفی		
۱۴. پذیرش دیروز، امروز و فردای خود به‌عنوان یک کل منسجم		
۱۵. هویت موفق	بیان احساس	
۱۶. شفافیت هیجانی		
۱۷. پذیرش هیجانات مثبت و منفی		
۱۸. ابراز هیجانات		
۱۹. والایش هیجانی		
۲۰. تشکر از خالق	قدرشناسی	
۲۱. تشکر از مخلوق		
۲۲. جبران محبت		
۲۳. همدلی	همبستگی اجتماعی	نیاز به تعلق
۲۴. رفتار جامعه پسند		
۲۵. ایثار		
۲۶. بخشش		
۲۷. حفظ روابط سازنده	حمایت اجتماعی	
۲۸. ایجاد روابط صمیمانه		
۲۹. اصلاح یا حذف روابط غیر سازنده		

تائید نتایج پژوهش قالب ذکر می‌باشد. دیگر مطالعات همسو بیان می‌کنند که آموزش‌های مبتنی بر توانمندسازی روانی نوجوانان امری موثر در سلامتی روان آن‌ها خواهد بود. تأکید بر مؤلفه‌های ارزش‌های شخصی به فرد کمک می‌نماید تا رفتار سازگارانه تری داشته باشد (گلایدر و همکاران، ۲۰۲۰، بیگر و دووک، ۲۰۱۲). در راستای حفظ یکپارچگی خود و کمک به فرد در بیان احساس و همچنین قدرشناسی، ارزش‌های خود را حفظ و حتی‌الامکان ارتقا دهد. از سوی دیگر، مداخلات خودتاییدی بر نیاز ما به انسجام درونی تأکید دارند و اظهار می‌دارند که اگر احساس یکپارچگی خود فرد توسط تجارب او مورد تهدید واقع شود طیفی از مشکلات مختلف شخصی و اجتماعی ایجاد می‌شود که همسویی این مورد در نتایج پژوهش‌های (شرمن و کوهن، ۲۰۰۶، آرنسون، ۲۰۱۰) به‌دست آمده بود. بر اساس این یافته‌ها به نظر می‌رسد این بسته آموزشی کمک موثری در تنظیم رفتارهای پرخاشگرانه خصوصا در نوجوانان داشته باشد.

یافته‌ها

همان‌گونه که اشاره شد در این مطالعه دو سؤال پژوهشی مطرح شده بود. نخست این‌که چارچوب مفهومی پروتکل آموزشی مبتنی بر مداخلات روان‌شناسی خردمندانه برای کاهش پرخاشگری نوجوانان بزهکار کدام است؟ و آیا بسته آموزشی طراحی شده بر این اساس دارای روایی هست؟ نتایج پژوهش حاضر نشان داد که سه مؤلفه‌ی تقویت ذهنیت، ارزش‌های شخصی و نیاز به تعلق به‌عنوان مضامین فراگیر به دست آمدند که این یافته با نتایج حاصل از پژوهش‌های (والتون و کرام، ۲۰۲۰، آرنسون، ۲۰۱۹، کالوته و همکاران، ۲۰۲۱) همسو بوده است. چنین مداخلاتی با تغییر ذهنیت و تأکید بر یکپارچگی خود به نوجوان بزهکار کمک می‌کند تا در جهت ارزش‌های مثبت شخصی خود و کنترل رفتارها در جهت دستیابی به آن ارزش‌ها تلاش نماید. بنابراین چه بیان شد، با توجه به افزایش روزافزون پرخاشگری در جامعه و به‌ویژه نوجوانان بزهکار (پولانزیک و همکاران، ۲۰۱۵) که این مطالعه نیز در

بحث

پروتکل حاضر می‌تواند با تقویت انسجام درونی و روانی فرد به کاهش مشکلات روانی و اجتماعی کمک کند. همچنین، نظریه تأیید خود این ایده را مطرح می‌کند که گاهی برخی تنش‌های محیطی، خواسته یا ناخواسته، یکپارچگی فرد را تهدید می‌کند و افراد ممکن است از مکانیسم‌های دفاعی برای محافظت از یکپارچگی خود استفاده کنند که می‌تواند مانع رشد شود. در مداخلات خودتأیید کننده، فرصت‌های موقعیتی کوتاهی برای فرد فراهم می‌شود تا وفاداری خود را به ارزش خود نشان دهد؛ بنابراین تقویت ذهنیت رشد در پروتکل حاضر می‌تواند به انسجام روانی و کسب حمایت اجتماعی کمک کند و در نهایت این موضوع قابل‌درک باشد. می‌تواند به رشد توانایی ذهنی در افراد کمک کند. علاوه بر این، تقویت ذهنیت فرد با تکیه بر ذهنیت رشد باعث می‌شود که او در جهت حرکت در برابر رکود تلاش کند و اسناد تطبیقی به فرد کمک می‌کند تا بر منابع درونی خود تأکید کند و از حداکثر منابع و امکانات برای تقویت ذهنیت خردمندانه استفاده کند. در نهایت، نیاز به تعلق به فرد کمک می‌کند تا انسجام درونی و حمایت اجتماعی را حفظ کند و در مواقع بحران از حمایت قابل‌اعتمادی برخوردار شود.

نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر سه مضمون فراگیر را به دست آورده است که نقش روشنی در مداخلات روان‌شناختی عقلانی دارند و با استخراج ۸ مضمون سازمان‌دهی که می‌تواند به‌خوبی در رابطه با مدیریت و کاهش مشکلات نوجوانان بزهکار با روش روانشناسی منطقی مورد استفاده قرار گیرد و همچنین یک پروتکل باید بر اساس مبانی نظری عملی و نظر کارشناسان، شش جلسه می‌توان گفت که علاوه بر کمک به غنای مداخلات روان‌شناختی خردمندانه، یک بسته علمی است؛ و دقیق برای پیشگیری از مشکلات روانی نوجوانان بزهکار با مداخله روان‌شناختی خردمندانه. با توجه به کاربردی بودن و یکپارچگی مضامین سازمان‌دهی حاصل از پژوهش حاضر، در زمینه مداخلات روان‌شناختی خردمندانه، پروتکل به‌دست‌آمده از پژوهش حاضر ظرفیت مناسبی برای انجام مداخلات مؤثر برای گروه‌های در معرض آسیب‌های روانی اجتماعی دارد، با توجه به اینکه این مداخله کوتاه‌مدت و دارای محتوای ساده و قابل‌استفاده در برنامه آموزشی کانون‌های اصلاح و تربیت کشور است و در زمان حضور کوتاه‌مدت جوانان در محل مذکور این مداخله برای پیشگیری از پرخاشگری‌های بعدی و کاهش بزهکاری در بین آن‌ها استفاده خواهد شد.

پیشنهادها

این پژوهش از نوع پژوهش کیفی تحلیل مضمون بوده است و درعین حال برای گروهی از مددجویان کانون اصلاح و تربیت استان فارس آموزش داده شده است، با این وصف انجام مطالعه آزمایشی با استفاده از این بسته آموزشی برای تحکیم آن ارزشمند خواهد بود. با توجه به ضرورت بررسی عمیق‌تر این بسته آموزشی، انجام مطالعات بیشتر برای مقایسه اثربخشی آن با بسته‌های آموزشی موجود و متداول از جمله مهارت‌های کنترل هیجانات ارزشمند خواهد بود. این نوع

آموزش نه تنها برای گروه‌های ریسک‌پذیر، بلکه می‌تواند برای دانش‌آموزان عادی نیز کاربرد و جنبه پیشگیرانه داشته باشد، بنابراین توصیه می‌شود که مشاوران و یا مربیان پرورشی مدارس خصوصاً مدارس در حاشیه شهرها و یا مناطق پرآسیب از این نوع مداخله استفاده نموده و نتایج آن به‌صورت اقدام پژوهی که در مدارس متداول است مطالعه شود.

محدودیت‌ها

در خصوص محدودیت این پژوهش می‌توان بیان داشت که مقالات چاپ‌شده خاصی در ایران موجود نبوده، همچنین دسترسی به بسیاری از سایت‌های معتبر علمی خارج از کشور نیز به‌آسانی صورت نگرفته است.

ملاحظات اخلاقی پیروی از اصول اخلاق پژوهش

بسته آموزشی تهیه‌شده بنا به درخواست سرپرست واحد مشاوره دادگاه اطفال و تو جوان شیراز، برای مددجویان کانون اصلاح و تربیت فارس آموزش داده شد که ضمن محرمانه ماندن آن‌ها در خصوص اعلام عدم تمایل به ادامه شرکت در دوره آموزشی تأکید شد تا در صورت تمایل به دریافت آموزش‌ها انصراف خود را اعلام نمایند همچنین نسبت به دریافت کد اخلاق از کمیته اخلاق زیستی دانشگاه شیراز اقدام شد.

شماره کد اخلاق:

IR.US.PSYEDU.REC.1402.031

حامی مالی

این پژوهش از رساله دکتری این جانب در رشته دکترای روان‌شناسی تربیتی استخراج شده است.

مشارکت نویسندگان

نویسنده مسئول استاد راهنمای رساله و سایرین اساتید محترم مشاور رساله این جانب بوده‌اند.

تعارض منافع

مقاله حاضر فاقد هرگونه تعارض منافع بوده است.

References

1. Voulgaridou I, Kokkinos CM. Relational aggression in adolescents: A review of theoretical and empirical research. *Aggression and Violent Behavior*. 2015 Jul 1;23:87-97. DOI:10.1016/j.avb.2015.05.006.
2. Chester DS. Aggression as successful self-control. *Social and Personality Psychology Compass*. 2024 Feb;18(2):e12832. <https://doi.org/10.1111/spc3.12832>.
3. Sadock BJ, Sadock VA, Ruiz P. Kaplan and Sadock's comprehensive textbook of psychiatry. lippincott Williams & wilkins; 2017 May 11.
4. Bandura A. The social learning theory of aggression. In *The War System* 2019 Aug 15 (pp. 141-156). <https://doi.org/10.1037/0033-2909.106.1.59>.
5. Myers TD, Salcedo A, Frick PJ, Ray JV, Thornton LC, Steinberg L, Cauffman E. Understanding the link between exposure to violence and aggression in justice-involved adolescents. *Development and Psychopathology*. 2018 May;30(2):593-603. DOI: 10.1017/S0954579417001134. <https://doi.org/10.1017/S0954579417001134>.
6. Piko BF, Pinczés T. Impulsivity, depression and aggression among adolescents. *Personality and individual differences*. 2014 Oct 1;69:33-7. DOI:10.1016/j.paid.2014.05.008.
7. Sidhu TK, Kaur P, Sangha NK, Bansal AS. Aggression among adolescents—A cross-sectional study. *Adesh University Journal of Medical Sciences & Research*. 2019 Dec 27;1(1):21-6. Dio.10.25259/AUJMSR_3_2019.
8. Karriker-Jaffe KJ, Foshee VA, Ennett ST, Suchindran C. The development of aggression during adolescence: Sex differences in trajectories of physical and social aggression among youth in rural areas. *Journal of abnormal child psychology*. 2008 Nov;36:1227-36. Dio: 10.1007/s10802-008-9245-5
9. Chung JE, Song G, Kim K, Yee J, Kim JH, Lee KE, Gwak HS. Association between anxiety and aggression in adolescents: a cross-sectional study. *BMC pediatrics*. 2019 Dec;19:1-9. Dio.10.1186/s12887-019-1479-6.
10. Castillo-Eito L, Armitage CJ, Norman P, Day MR, Dogru OC, Rowe R. How can adolescent aggression be reduced? A multi-level meta-analysis. *Clinical psychology review*. 2020 Jun 1;78:101853. DOI: 10.1016/j.cpr.2020.101853.
11. Olisaeloka L, Udokanma E, Ashraf A. Psychosocial interventions for depression among young people in Sub-Saharan Africa: a systematic review and meta-analysis. *International Journal of Mental Health Systems*. 2024 Jun 22;18(1):24. <https://doi.org/10.1186/s13033-024-00642>.
12. Walton GM, Wilson TD. Wise interventions: Psychological remedies for social and personal problems. *Psychological review*. 2018 Oct;125(5):617. <https://doi.org/10.1037/rev0000115...>
13. Yeager DS, Dweck CS. Mindsets that promote resilience: When students believe that personal characteristics can be developed. *Educational psychologist*. 2012 Oct 1;47(4):302-14. <https://doi.org/10.1080/00461520.2012.722805>.
14. Weiner B. An attributional theory of achievement motivation and emotion. *Psychological review*. 1985 Oct;92(4):548. <https://doi.org/10.1037/0033-295X.92.4.548>.
15. Walton GM, Crum AJ, editors. *Handbook of wise interventions*. Guilford Publications; 2020 Nov 10. <https://doi.org/10.1037/rev0000115>.
16. Allen JJ, Anderson CA, Bushman BJ. The general aggression model. *Current opinion in psychology*. 2018 Feb 1;19:75-80.

- <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2017.03.03>.
17. Attridge-Stirling J. Thematic networks: an analytic tool for qualitative research. *Qualitative research*. 2001 Dec;1(3):385-405.
<https://doi.org/10.1177/146879410100100307>.
18. Calvete E, Cortazar N, Fernández-González L, Echezarraga A, Beranuy M, León A, González-Cabrera J, Orue I. Effects of a brief preventive intervention in cyberbullying and grooming in adolescents. *Psychosocial intervention*. 2021;30(2):75-84.
<https://doi.org/10.5093/pi2020a22>.
19. Schleider J, Weisz J. A single-session growth mindset intervention for adolescent anxiety and depression: 9-month outcomes of a randomized trial. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*. 2018 Feb;59(2):160-70.
<https://doi.org/10.1111/jcpp.12811>.
20. Claro S, Paunesku D, Dweck CS. Growth mindset tempers the effects of poverty on academic achievement. *Proceedings of the National Academy of Sciences*. 2016 Aug 2;113(31):8664-8.
<https://doi.org/10.1073/pnas.1608207113>
21. Cohen GL, Sherman DK. The psychology of change: Self-affirmation and social psychological intervention. *Annual review of psychology*. 2014 Jan 3;65(1):333-71.
<https://doi.org/10.1146/annurev-psych-010213-115137>.
22. Schunk DH. Self-regulation of self-efficacy and attributions in academic settings. In *Self-regulation of learning and performance 2023* Jan 6 (pp. 75-99). Routledge.
23. Binning KR, Cook JE, Greenaway VP, Garcia J, Apfel N, Sherman DK, Cohen GL. Securing self-integrity over time: Self-affirmation disrupts a negative cycle between psychological threat and academic performance. *Journal of Social Issues*. 2021 Sep;77(3):801-23.
<https://doi.org/10.1111/josi.12461>
24. Kloosterboer N. Transparent emotions? A critical analysis of Moran's transparency claim. *Philosophical Explorations*. 2015 May 4;18(2):246-58.
<https://doi.org/10.1080/13869795.2015.1032327>.
25. Wood AM, Froh JJ, Geraghty AW. Gratitude and well-being: A review and theoretical integration. *Clinical psychology review*. 2010 Nov 1;30(7):890-905.
<https://doi.org/10.1016/j.cpr.2010.03.005>.
26. Hall PA. The political sources of social solidarity. *The strains of commitment: The political sources of solidarity in diverse societies*. 2017 Apr 4:201-32.
<https://doi.org/10.1007/978-3-030-44062-6>.
27. Hoppler SS, Segerer R, Nikitin J. The six components of social interactions: actor, partner, relation, activities, context, and evaluation. *Frontiers in psychology*. 2022 Jan 10;12:743074.
<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.743074>.
28. King, N. Horrocks, C. and Brooks, J. 2019. Interviews in Qualitative Research.
29. Sherman DK, Lokhande M, Müller T, Cohen GL. Self-affirmation interventions. *Handbook of wise interventions: How social-psychological insights can help solve problems*. 2020 Nov 10:63-99.
30. Yeager DS, Trzesniewski KH, Dweck CS. An implicit theories of personality intervention reduces adolescent aggression in response to victimization and exclusion. *Child development*. 2013 May;84(3):970-88.
<https://doi.org/10.1080/00461520.2012.722805>.
31. Aronson E. Dissonance, hypocrisy, and the self-concept.
<https://doi.org/10.1037/0000135-007> .
32. Woolfolk A. *Educational psychology*. Pearson; 2016.